

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 11C/316/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8113233309
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Iveta Wildeová
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2014:8113233309.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Ivetou Wildeovou v právnej veci žalobcu: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., so sídlom Bratislava, Pribinova 25, IČO: 35792752, zastúpený: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o. so sídlom Kubániho 16, Bratislava, p r o t i žalovanej: R. K., nar. XX.X.XXXX, bytom G., G. XX, za účasti vedľajšieho účastníka OZ právna pomoc spotrebiteľom so sídlom Košice, Sofijská 13, IČO: 42247268, zastúpený: JUDr. Ladislav Mikluš, advokát so sídlom v Košiciach, Stará Baštová 2, o zaplatenie 1.044,04 Eur a prísl. takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Účastníci a vedľajší účastník **n e m a j ú** nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Žalobca žalobou zo dňa 15.11.2013 sa domáhal zaplatenia istiny vo výške 1044,04 Eur s úrokmi z omeškania vo výške 8,5% ročne od 24.7.2013 do zaplatenia. Nárok odôvodnil zmluvou o revolvingovom úvere zo dňa 24.2.2010, ktorou poskytol žalovanej úver vo výške 1.493,73 Eur a neskôr revolving vo výške 1643,04 Eur. Spomínané úvery mala žalovaná uhrádzať v mesačných splátkach po 91,28 Eur, prvý úver 30 splátkami, druhý úver 18 splátkami.

Žalovaná sa k žalobe nevyjadрила a napriek riadnemu a včas doručenému predvolaniu sa bez ospravedlnenia na pojednávanie nedostavila, súd preto s použitím § 101 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) konal a rozhodol v jej neprítomnosti.

Vedľajší účastník žiadal žalobu zamietnuť. Poukázal na neprimerané úroky 68,83% ročne, ktoré prevyšujú o viac ako 479% priemerný úrok v bankách pre daný typ úveru. Mal za to, že ide o prípad civilnoprávnej úžery, v tejto súvislosti spomína ľahkomyselnosť (zrejme žalovanej) a preto bola podľa neho naplnená skutková podstata trestného činu úžery, ale keďže nie je možné preukázať úmysel a civilnoprávna úžera v našom právnom poriadku upravená nie je, je potrebné považovať úverovú zmluvu pre rozpor s dobrými mravmi za neplatnú. Keďže žalovaná celkove zaplatila ďaleko viac ako si požičala, konkrétne uhradila sumu 3.337,40 Eur, žaloba je nedôvodná.

Súd vykonal dokazovanie písomným vyjadrením žalobcu, zmluvou o revolvingovom úvere č. 8300028293, zmluvnými dojednaniami zmluvy o revolvingovom úvere, oznámením veriteľa o schválení úveru, kartou klienta, oznámením o zosplatnení s návratkou, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

Dňa 22.2.2010 bola uzavretá písomná zmluva o revolvingovom úvere pod č. 8300028293 medzi účastníkmi konania. Táto zmluva pozostáva zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere a zmluvy o revolvingovom úvere. Úver bol dohodnutý na sumu 1.493,73 Eur, ktorý sa žalovaná zaviazala uhradiť 30 mesačnými splátkami po 91,28 Eur. Ročná úroková sadzba bola uvedená vo výške 68,83%, v tej istej hodnote aj RPMN. V zmluve je uvedená aj priemerná hodnota RPMN a to 48,66%. Zmluvná odmena bola vyčíslená na 1.244,77 Eur.

Dohodnutá suma revolvingu podľa uvedenej zmluvy predstavovala 739,39 Eur a zmluvná odmena 903,70 Eur. Ročná úroková sadzba revolvingu bola stanovená vo výške 67,53% a predpokladaná hodnota RPMN 58,70%.

Pri revolvingu nie je uvedený počet splátok a nie je uvedená ani výška osobitnej mesačnej splátky pri revolvingu.

Bod 8 zmluvy obsahuje označenie: „dohoda o poskytnutí služby uzavretá podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka“. Nasleduje bod 8.1 s týmto textom: „predmetom tejto dohody o poskytnutí služby je záväzok veriteľa poskytnúť dlžníkovi ne jeho žiadosť a po splnení nižšie uvedených podmienok službu spočívajúcu v možnosti odkladu maximálne troch akýchkoľvek splátok úveru resp. revolvingu a záväzok dlžníka zaplatiť veriteľovi odplatu za

a/ za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok úveru vo výške 147,88 Eur

b/ za poskytnutie služby spočívajúcej v možnosti odkladu splatnosti splátok revolvingu vo výške 80,66 Eur.

V bode 8.2 sa uvádza: „dlžník je oprávnený, nie je však povinný požiadať o odklad splatnosti splátok úveru/revolvingu po splatení prvých troch splátok za podmienky, že je dlhodobo práceneschopný, pričom dlhodobou pracovnou neschopnosťou sa rozumie pracovná neschopnosť začatá najskôr v deň uzavretia tejto dohody o poskytnutí služby a trvajúca dlhšie ako tri týždne alebo pokiaľ s ním bol skončený pracovný pomer. Dlžník je povinný toto svoje právo veriteľovi doložiť kópiou lekárskeho potvrdenia, ktoré preukazuje dobu trvania jeho pracovnej neschopnosti alebo kópiu potvrdenia o vedení v evidencii uchádzačov o zamestnanie alebo výpoveďou resp. dohodou o skončení pracovného pomeru alebo iného dokumentu, ktorý preukazuje skončenie pracovného pomeru, pričom odo dňa vyhotovenia ktoréhokoľvek z uvedených dokumentov do dňa ich doručenia veriteľovi nesmie uplynúť doba dlhšia ako dva mesiace“.

Podľa karty klienta je nepochybné, že žalobca z úveru žalovanej poukázal celkove vrátane revolvingu len sumu 1398,57 Eur. Z úveru totiž reálne poskytol žalovanej len sumu 739,83 Eur a z revolvingu len 658,74Eur. Vyplýva to zo spomínanej karty klienta. V tejto súvislosti súd poznamenáva, že podľa zmluvy o revolvingovom úvere bol poskytnutý revolving 739,39 Eur, po zaokrúhlení 739,40 Eur a z tejto sumy bol odrátaný spomínaný poplatok za možný odklad splátok vo výške 80,66 Eur, takže reálne z revolvingu bola vyplatená už spomínaná suma 658,74 Eur. Súdu však nie je zrejmé, z akého dôvodu z úveru žalobca reálne vyplatil žalovanej len sumu 739,83 Eur, čo je uvedené v karte klienta, ale aj vo vyjadrení žalobcu zo dňa 24.6.2014. Je síce pravdou, že z oznámenia veriteľa o schválení úveru zo dňa 24.2.2010 (č.l. 5) vyplýva, že došlo k dohode o započítaní vzájomných pohľadávok účastníkov vychádzajúc z nejakej predchádzajúcej úverovej zmluvy. V tejto dohode sa konštatuje, že z predchádzajúceho úverového vzťahu žalobca má voči žalovanej pohľadávku za nesplatené splátky vo výške 679,94 Eur, takže táto pohľadávka bola započítaná s pohľadávkou žalovanej voči žalobcovi na poskytnutie úveru v dohodnutej výške 1493,73 Eur. Po vzájomnom započítaní týchto pohľadávok však rozdiel predstavuje 813,79 Eur. Možno len predpokladať, že z tejto sumy bol odpočítaný poplatok za možný odklad splátok, ale zrejme nie vo výške 147,88 Eur ako je uvedený v zmluve, ale v nižšej hodnote. Nepochybné však bola z úveru vyplatená len suma 739,83 ako sa to konštatuje nie len v spomínanej karte klienta, ale aj v písomnom vyjadrení žalobcu zo dňa 24.6.2014.

Karta klienta preukazuje aj to, že žalovaná celkovo žalobcovi zaplatila z daného úverového vzťahu sumu 3.337,40 Eur.

Listom zo dňa 3..2013 žalobca oznámil žalovanej zosplatnenie úveru v lehote 15 dní od doručenia tohto oznámenia. Žalovaná tento list prevzala dňa 7.2.2013.

Právny vzťah medzi účastníkmi je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy (od 1.1.2010 do 10.6.2010).

Podľa § 2 písm. a/ citovaného zákona spotrebiteľským úverom sa rozumie dočasné poskytnutie peňažných prostriedkov na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere vo forme odloženej platby, pôžičky, úveru alebo v inej právnej forme.

Podľa § 2 písm. b/ citovaného zákona zmluvou o spotrebiteľskom úvere je zmluva, ktorou sa veriteľ zaväzuje poskytnúť spotrebiteľovi spotrebiteľský úver a spotrebiteľ sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a uhradiť celkové náklady spojené so spotrebiteľským úverom.

Podľa § 3 ods. 1 citovaného zákona veriteľom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania; v závislosti od formy poskytovaného spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci.

Podľa § 3 ods. 2 citovaného zákona spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. g/ je konečná splatnosť spotrebiteľského úveru a pod písm. i/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe

a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo

b/ dodaný tovar alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/ a k/, i/ poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Nepochybne zákonodarca pod konečnou splatnosťou úveru v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ zákona nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou podľa písm. i/, kde sa uvádza aj počet splátok. Počet splátok teda nemožno stotožniť s konečnou splatnosťou úveru a preto pri písm. g/ citovaného ustanovenia iný výklad než ten, že konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo, neprichádza do úvahy.

V zmluve však chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. i/ citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a

iných poplatkov. Je potrebné zdôrazniť, že zákon o spotrebiteľských úveroch vyžaduje, aby zmluva o spotrebiteľskom úvere spĺňala prísne obsahové náležitosti. Cieľom tejto právnej úpravy je totiž ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka záväzkovoprávneho vzťahu zo spotrebiteľského úveru. Uvedený právny záver o nutnosti rozlíšenia spomínaných splátok vyplýva aj z rozsudku Krajského súdu v Trnave 9Co 401/2012 zo dňa 6.8.2013.

Vyššie uvedené nedostatky spôsobujú následok vyplývajúci z § 4 ods. 3 citovaného zákona spočívajúci v tom, že spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Znamená to, že žalovaná má žalobcovi vrátiť len sumu úveru, ktorý jej bol reálne poskytnutý vrátane revolvingu, teda sumu 2.152,47 Eur (1.493,73 Eur vzhľadom na započítanie pohľadávok a 658,74 Eur z revolvingu) a keďže žalovaná uhradila žalobcovi vyššiu sumu, konkrétne 3337,40 Eur, žiadny dlh voči žalobcovi nemá a súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

Už len pre úplnosť súd dodáva, že poplatok dohodnutý v bode 8.1 zmluvy súd považuje za neprijateľnú zmluvnú podmienku tak, ako to bolo vyslovené aj v rozsudku tohto súdu č.k. 11C 6/2014-62 zo dňa 11.4.2014, ktorý však nie je právoplatný. Súd pri tejto dohode totiž dospel k záveru o tom, že ide o hrubú nerovnováhu práv a povinností jej účastníkov v neprospech spotrebiteľa. Žalobca totiž žalovanej strhol z úveru spomínaný poplatok za to, ak by snáď niekedy v budúcnosti žiadala o odklad splátok, pričom by však musela splniť ďalšie podmienky (stanovenú dobu práceneschopnosti alebo skončenie pracovného pomeru), ale mohol by jej povoliť odklad maximálne troch splátok. Súd vyslovil tiež názor, že nie je možné vylúčiť súdnu kontrolu tejto zmluvnej podmienky s argumentáciou, že sa týka ceny. Posudzuje sa totiž nie cena, jej výška, ale celá táto dohoda, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľ má platiť za niečo, čo mu nie je dodané. Celá dohoda sa teda posudzuje komplexne a teda nielen výška stanoveného poplatku, ktorý však nepochybne vzhľadom na to, že predstavuje takmer 15% poskytnutého úveru len potvrdzuje záver o neprijateľnosti celej tejto zmluvnej podmienky. Nepochybne túto dohodu by bolo možné vyhodnotiť ako absolútne neplatnú aj pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na § 39 OZ.

Súd sa nestotožnil s názorom vedľajšieho účastníka o neplatnosti celej úverovej zmluvy. Aj pri závere o neplatnosti dohody o úrokoch, ktoré vo výške 68,83% ročne sú úžernícke, keďže z internetovej stránky NBS súd zistil, že pri spotrebiteľských úveroch vo februári 2010 s dobou splácania od 1 do 5 rokov bola priemerná úroková sadza 14,34% ročne. Dohodnuté úroky teda viac ako štvornásobne presahujú túto priemernú úrokovú sadzbu. Súdy už vo viacerých rozhodnutiach sa zaoberali platnosťou dohody o úrokoch v úverovej zmluve práve s ohľadom na korektív zakončený v § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Neplatnosť dohody o úrokoch však nespôsobuje neplatnosť celej úverovej zmluvy s poukazom na § 41 OZ, ako to už bolo judikované, keďže ide o oddeliteľnú časť úverovej zmluvy.

V tejto súvislosti možno poukázať aj na rozsudok Najvyššieho súdu SR 5Cdo 26/2011 zo dňa 26.4.2012, ktorý uviedol: „neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú, určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovanými bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek“. Najvyšší súd ďalej poukázal na to, že dlžník uzatvára zmluvu o peňažnej pôžičke práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby dlžník v takejto situácii poskytoval veriteľovi neprimerané, až úžernícke úroky. V spomínanom prípade išlo o dve zmluvy o pôžičkách, pri ktorých úroky presahovali takmer 4 až 5,5 násobne obvyklú úrokovú mieru v bankách. Možno poukázať aj na rozsudok Krajského súdu v Prešove 3Co 151/2013 zo dňa 25.9.2013, ktorý konštatoval, že vzhľadom na vyššiu mieru rizika pri poskytovaní úveru nebankovými subjektmi sa dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie viac ako 100% proti priemeru bánk. K podobnému záveru dospel Krajský súd v Prešove aj v rozsudku 16Co 71/2011 zo dňa 8.12.2011, ktorý zdôraznil, že je neakceptovateľné porovnávať ceny úverov so subjektmi, ktoré ich dojednávajú v spoločensky nežiaducim rozsahu. Možno teda prijať záver o neplatnosti dohody o úrokoch pre rozpor s dobrými mravmi s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka, ale z toho dôvodu nie je možné vysloviť záver o neplatnosti celej úverovej zmluvy, keďže dohoda o úrokoch je oddeliteľná časť úverovej zmluvy v zmysle § 41 OZ.

Ohľadom civilnoprávnej úžery je potrebné uviesť, že tento inštitút bol zavedený do nášho právneho poriadku a to až novelou Občianskeho zákonníka zákonom č. 106/2014 Z.z., ktorá je účinná od 1.6.2014. Úžera je upravená v § 39a a podľa citovaného ustanovenia neplatný je právny úkon urobený fyzickou osobou nie podnikateľom, pri ktorom niekto zneužije tieseň, neskúsenosť, rozumovú vyspelosť, rozrušenie, dôverčivosť, ľahkomyselnosť, finančnú závislosť alebo neschopnosť plniť záväzku druhej strany a dá sa alebo inému sľúbiť alebo poskytnúť plnenie, ktorého majetková hodnota je vzhľadom na vzájomné plnenie v hrubom nepomere.

Vzhľadom na intertemporálne ustanovenie v § 879r však nie je možné tento inštitút použiť na nároky uplatnené z právneho vzťahu, ktorý vznikol pred účinnosťou spomínanej novely, čo je aj tento prípad. Navyše pre jeho aplikáciu by museli byť naplnené aj konkrétne subjektívne podmienky v zmysle citovaného ustanovenia, ktoré však neboli preukázané a objektívne ani nemohli byť pre pasivitu žalovanej, ktorá sa k žalobe ani len nevyjadřila.

Náhradu trov konania si uplatnil len žalobca a vedľajší účastník, žalobca však vo veci nebol úspešný, preto nárok na náhradu trov konania v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p. mu neprináleží. Trovy konania, ktoré si uplatnil úspešný vedľajší účastník však súd nepovažoval za účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia vzhľadom na to, že argumentácia vedľajšieho účastníka, ktorý žiadal žalobu zamietnuť pre civilnoprávnu úžeru bola nesprávna. Navyše súd môže skonštatovať, že všetky vyjadrenia vedľajšieho účastníka, ktorý vystupuje aj v mnohých iných sporoch toho istého žalobcu sú totožné a sú v ňom menené len číselné údaje týkajúce sa konkrétnej zmluvy. Aj z toho dôvodu súd nepovažoval za spravodlivé priznať vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 205 ods. 1 O.s.p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Podľa § 205 ods. 2 O.s.p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O.s.p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 251 ods. 1 O.s.p., ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.